

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 104 на МС от 10.05.2003 г. за приемане на Наредба за учебниците и учебните помагала

Обн. - ДВ, бр. 46 от 20.05.2003 г.; в сила от 20.05.2003 г.; изм. и доп., бр. 76 от 31.08.2004 г.; в сила от 01.01.2005 г.; изм., бр. 34 от 19.04.2005 г.; в сила от 19.04.2005 г.; попр., бр. 37 от 29.04.2005 г.; изм., бр. 51 от 21.06.2005 г.; в сила от 21.06.2005 г.; изм., бр. 14 от 14.02.2006 г.; в сила от 14.02.2006 г.; изм. и доп. бр. 89 от 03.11.2006 г.; изм. и доп. бр.14 от 12.02.2008 г.; изм. и доп., бр. 5 от 20.01.2009 г.; изм. и доп., бр. 85 от 29.10.2010 г., в сила от 29.10.2010 г.; изм. и доп., бр. 24 от 12.03.2013 г.

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

ПОСТАНОВИ:

Чл. 1. Приема Наредба за учебниците и учебните помагала.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.; изм. - изцяло бр.14 от 12.02.2008 г.; изм., бр. 85 от 2010 г., в сила от 29.10.2010 г.; изм. и доп., бр. 24 от 2013 г.) Осигуряват се за безвъзмездно ползване:

1. (изм. - ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 29.10.2010 г.) по един комплект учебни помагала за всяко дете от подготвителна група по чл. 20, ал. 1 от Закона за народната просвета;

2. по един комплект учебници и учебни помагала за всеки ученик от I до IV клас;

3. по един комплект учебници за всеки ученик от V до VII клас;

4. (изм. - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) по един комплект учебни помагала по специалните учебни предмети за всяко дете със сензорни увреждания – с увреден слух, от подготвителна група;

5. (нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) по един комплект учебници и учебни помагала по специалните учебни предмети за всеки ученик със сензорни увреждания – с увреден слух, от I – IV клас;

6. (нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) по един комплект учебници по специалните учебни предмети за всеки ученик със сензорни увреждания – с увреден слух, от V – X клас;

7. (нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) по един комплект учебни помагала по специалните учебни предмети за всяко дете със сензорни увреждания – с нарушено зрение, от подготвителна група;

8. (нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) по един комплект учебници и учебни помагала по специалните учебни предмети за всеки ученик със сензорни увреждания – с нарушено зрение, от I – IV клас;

9. (нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) по един комплект учебници по специалните учебни предмети за всеки ученик със сензорни увреждания – с нарушено зрение, от V – XII клас.

Чл. 3. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 76 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.; изм., бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.; изм. - изцяло бр.14 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 5 от 2009 г.; изм., бр. 85 от 2010 г., в сила от 29.10.2010 г.; доп., бр. 24 от 2013 г.)

(1) Средствата за закупуване на комплектите по чл. 2 за държавните и общинските детски градини и училища се осигуряват от централния бюджет по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити, финансиращи съответните детски градини и училища.

(2) Средствата за закупуване на комплектите по чл. 2 за частните детски градини и училища се осигуряват от централния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката.

(3) (Нова - ДВ, бр. 5 от 2009 г.) По реда на ал. 1 и 2 се осигуряват и средства за закупуване на допълнителни учебници и учебни помагала за следващите години от срока на ползване на учебниците, както следва:

1. за втората година на ползване-до 10 на сто от средствата, предоставени за първата година;

2. за третата година на ползване-до 15 на сто от средствата, предоставени за първата година.

(4) (Отм., предишна ал. 3 - ДВ, изм. и доп., бр. 5 от 2009 г.) По решение на първостепенния разпоредител с бюджетни кредити средствата за закупуване на комплектите по чл. 2 може да се предоставят на училищата или детските градини.

(5) Определят се следните нормативи на средствата за закупуване на комплектите по чл. 2, т. 1 и 2:

1. (изм. - ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 29.10.2010 г.) за едно дете в подготвителна група-31 лв.;

2. за ученик в I клас-56 лв.;

3. за ученик във II клас-78 лв., в т.ч. 27 лв. за учебни помагала;

4. за ученик в III клас-85 лв., в т.ч. 36 лв. за учебни помагала;

5. за ученик в IV клас-90 лв., в т.ч. 36 лв. за учебни помагала.

(6) Определят се следните нормативи на средствата за закупуване на комплектите по чл. 2, т. 3:

1. за ученик в V клас-115 лв.;

2. за ученик в VI клас-122 лв.;

3. за ученик в VII клас-131 лв.

(7) (Нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) Определят се следните нормативи на средствата за закупуване на комплектите по чл. 2, т. 4 – 9:

1. за дете в подготвителна група – 31 лв.;

2. за ученик в I – IV клас – 36 лв., в т.ч. 15 лв. за учебни помагала;

3. за ученик в V – VIII клас – 31 лв.;

4. за ученик в IX – XII клас – 27 лв.

(8) (Нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) Средствата за адаптиране и отпечатване на брайлов шрифт на комплектите учебници и учебни помагала за учениците с нарушено зрение се определят за всяка учебна година от министъра на образованието, младежта и науката.

(9) (Предишна ал. 7, изм. - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) Средствата по ал. 5 и 8 се предоставят в зависимост от срока на ползване на учебниците и учебните помагала, определен в чл. 5б.

(10) (Нова - ДВ, бр. 5 от 2009 г.; предишна ал. 8, изм., бр. 24 от 2013 г.) Средствата по ал. 9 се индексират ежегодно с допусканията за инфлацията, с които се разработва държавният бюджет за съответната година.

(11) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 5 от 2009 г.; предишна ал. 9, бр. 24 от 2013 г.) Реализираните икономии при закупуването на учебниците и учебните помагала може да се използват само за допълнително закупуване на учебници и учебни помагала, както и на учебна литература и пособия.

(12) (Предишна ал. 9, изм. - ДВ, бр. 5 от 2009 г.; предишна ал. 10, изм., бр. 24 от 2013 г.) Първостепенните разпоредители с бюджетни кредити могат да предоставят и допълнителни средства по ал. 5 и 8 в рамките на бюджетите си.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.; изм. - изцяло бр.14 от 2008 г.) Учебниците и учебните помагала по чл. 2 се закупуват от първостепенните разпоредители или от училищата, като доставката се организира за учебниците и учебните помагала за определен учебен предмет и

клас или по друг, избран от възложителя, начин при спазване на Закона за обществените поръчки.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.; изм. - изцяло бр.14 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 5 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2013 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 5 от 2009 г.) Количеството на всяка доставка на учебници и учебни помагала по чл. 2 се определя съгласно заявки, направени до 15 март от:

1. държавните детски градини и училища до съответния първостепенен разпоредител с бюджетни кредити;

2. частните детски градини и училища до Министерството на образованието, младежта и науката;

3. общинските детски градини и училища до съответната община.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) До 15 юни общините представят в съответния регионален инспекторат по образованието (РИО) информация за направените заявки и сроковете за доставка на учебниците и учебните помагала. До 30 юни РИО представят в Министерството на образованието, младежта и науката обобщената информация за съответната област.

(3) (Нова - ДВ, бр. 5 от 2009 г.) Допълнителните учебници и учебни помагала по чл. 3, ал. 3 се закупуват от първостепенните разпоредители или училищата при възникнала необходимост в случай на увеличаване броя на учениците и/или изхабяване на учебниците.

(4) (Нова - ДВ, бр. 5 от 2009 г.) Министърът на образованието, младежта и науката ежегодно утвърждава график на дейностите за осигуряване на учебниците и учебните помагала за безвъзмездно ползване от учениците.

Чл. 5а. (Нов - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г., изм. и доп., бр. 89 от 2006 г.; изм., бр.14 от 2008 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 89 от 2006 г.; отм., бр.14 от 2008 г.)

(2) (Доп. - ДВ, бр. 89 от 2006 г.; отм., бр.14 от 2008 г.)

(3) (Доп. - ДВ, бр. 89 от 2006 г.; отм., бр.14 от 2008 г.)

(4) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2008 г.) За учебниците и учебните помагала по чл. 2, за които е прекратена процедурата за възлагане на обществена поръчка, заявките се разпределят пропорционално между другите учебници и учебни помагала в съответствие с посочения в заявките брой екземпляри.

Чл. 5б. (Нов - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г., изм. и доп., бр. 89 от 2006 г.; изм. и доп., бр.14 от 2008 г.; изм., бр. 24 от 2013 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) Продължителността за ползване на учебниците и учебните помагала по чл. 2 от децата и учениците е:

1. за учебните помагала - една учебна година;

2. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2008 г.) за учебниците за I клас по чл. 2, т. 2 - една учебна година;

3. (изм. - ДВ, бр. 89 от 2006 г.; бр.14 от 2008 г.) за учебниците за II-VII клас по чл. 2, т. 2 и 3-три учебни години;

4. (нова - ДВ, бр. 14 от 2008 г.; изм., бр. 24 от 2013 г.) за учебниците по чл. 2, т. 5, 6, 8 и 9 - три учебни години.

(2) След приключване на учебните занятия за съответната учебна година учениците връщат учебниците, за които е определен срок за ползване, по-дълъг от една учебна година, в училището, от което са ги получили.

(3) Учениците са длъжни да полагат грижи за съхраняване на учебниците по ал. 2.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2008 г.) Когато ученикът не върне учебник по ал. 2 или при връщането му се установи, че поради неполагане на грижи от страна на ученика учебникът е негоден за следваща употреба, родителите (настойниците)

на ученика възстановяват учебника или неговата стойност в училището, от което е получен учебникът. Училището възстановява сумата на съответния разпоредител, финансиращ доставката на учебници.

(5) (Нова - ДВ, бр. 89 от 2006 г.; отм., бр. 14 от 2008 г.)

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.; бр. 14 от 2008 г.; изм., бр. 24 от 2013 г.) (1) (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2008 г.)

(2) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2013 г.)

(3) Училището осигурява от библиотеките си учебници за безвъзмездно ползване от учителите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.; бр. 14 от 2008 г.) Учебниците от училищните библиотеки може да се предоставят за ползване до края на учебните занятия на ученици от VIII-XII (XIII) клас, чийто месечен доход на член от семейството е под установената за страната минимална работна заплата, при условия и по ред, определени с правилника на училището.

Чл. 7. (Доп. - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.; изм., бр. 14 от 2006 г., в сила от 14.02.2006 г.) Условията и редът за оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала се определят с наредба на министъра на образованието, младежта и науката и с наредба на министъра на културата.

Чл. 8. (Нов - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от влизането в сила на акта на Министерския съвет по чл. 59, ал. 3 от Закона за защита на потребителите и за правилата за търговия относно образуването и прилагането на цените на учебниците и на учебните помагала, попр., бр. 37 от 2005 г.; отм., бр. 14 от 2008 г.) .

Чл. 9. (Нов - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.) (1) Директорите на училищата създават необходимата организация за опазване и възстановяване на учебниците, предоставени за ползване със срок над една учебна година, и на учебниците, предоставени за безвъзмездно ползване, съгласно чл. 6, ал. 3 и 4.

(2) Регионалните инспекторати по образованието упражняват контрол върху директорите на училищата за дейността им по ал. 1.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (Нов - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.; доп., бр. 89 от 2006 г.; изм., бр. 14 от 2008 г.; изм., бр. 85 от 2010 г., в сила от 29.10.2010 г.; доп., бр. 24 от 2013 г.) По смисъла на постановлението:

1. (изм. - ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 29.10.2010 г.) "Комплект учебни помагала" е съвкупността от предназначените за едно дете от подготвителна група учебни помагала по образователните направления.

2. "Комплект учебници и учебни помагала" е съвкупността от предназначените за един ученик от определен клас учебници по учебните предмети и учебни помагала, когато те са в единна система със съответния учебник.

3. (Нова - ДВ, бр. 89 от 2006 г.; изм., бр. 14 от 2008 г.) "Комплект учебници" е съвкупността от предназначените за един ученик от определен клас учебници по учебните предмети.

4. (Нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) Комплект учебни помагала по специалните учебни предмети" е съвкупността от учебни помагала по специалните учебни предмети съгласно чл. 38 и 39 от Наредба № 1 от 2009 г. за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания (ДВ, бр. 11 от 2009 г.), предназначени за едно дете със сензорни увреждания - с увреден слух или с нарушено зрение, от подготвителна група.

5. (Нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) Комплект учебници и учебни помагала по специалните учебни предмети" е съвкупността от учебници и учебни помагала

по специалните учебни предмети съгласно чл. 38 и 39 от Наредба № 1 от 2009 г. за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания, предназначени за един ученик със сензорни увреждания - с увреден слух или с нарушено зрение, от определен клас или класове.

б. (Нова - ДВ, бр. 24 от 2013 г.) Комплект учебници по специалните учебни предмети" е съвкупността от учебници по специалните учебни предмети по чл. 38 и 39 от Наредба № 1 от 2009 г. за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания, предназначени за един ученик със сензорни увреждания - с увреден слух или с нарушено зрение, от определен клас или класове."

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Предишен текст на § 1 - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.) (1) Министърът на финансите да предостави от централния бюджет за 2003 г. допълнителни средства по бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката в размер 2 000 000 лв. за осигуряване на учебниците по чл. 2, т. 1 и 3.

(2) Министърът на финансите да извърши налагащите се промени по бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката.

§ 3. (Предишен текст на § 2 - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.) Отменя се Постановление № 218 на Министерския съвет от 1994 г. за издаване и разпространение на учебници (обн., ДВ, бр. 86 от 1994 г.; изм. и доп., бр. 61 от 1997 г. и бр. 42 от 1999 г.).

§ 4. (Предишен текст на § 3 - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г., изм. - ДВ, бр. 51 от 2005 г., в сила от 21.06.2005 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2006 г., в сила от 14.02.2006 г.) Изпълнението на постановлението се възлага на министъра на финансите, на министъра на образованието, младежта и науката и на министъра на културата.

§ 5. (Предишен текст на § 4 - ДВ, бр. 34 от 2005 г., в сила от 19.04.2005 г.) Постановлението влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ към ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 14 на МС от 01.02.2008 г. (обн. - ДВ, бр. 14 от 12.02.2008 г.)

§ 10. (1) Срокът на ползване на учебниците за II клас по учебните предмети "чужд език", "математика", "домашен бит и техника", "български език и литература"-за учебниците "Български език", предоставени за безвъзмездно ползване в системата на народната просвета до влизането в сила на постановлението, е до учебната 2009-2010 г. включително.

(2) Срокът на ползване на учебниците за IV клас по учебните предмети "човекът и природата", "човекът и обществото", "изобразително изкуство", "музика", "български език и литература"-за учебниците "Читанка", предоставени за безвъзмездно ползване в системата на народната просвета до влизането в сила на постановлението, е до учебната 2008-2009 г. включително.

(3) Срокът на ползване на учебниците за IV клас по учебните предмети "чужд език", "математика", "домашен бит и техника", "български език и литература"-за учебниците "Български език", осигурени за учебната 2008-2009 г., е една учебна година.

§ 11. Учебниците за V и VI клас, които са одобрени преди влизането в сила на постановлението, се привеждат в съответствие с изискванията на чл. 25, ал. 2 и чл. 28, ал. 4 и 5 от Наредбата за учебниците и учебните помагала (обн., ДВ, бр. 46 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 51 от 2005 г. и бр. 14 и 89 от 2006 г.). След

изтичането на срока по § 1, ал. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за народната просвета те се оценяват и одобряват при условията и по реда, определени с Наредба № 5 от 2003 г. за оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала (обн., ДВ, бр. 49 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 72 от 2003 г., бр. 46 от 2004 г., бр. 1 и 49 от 2006 г. и бр. 33 от 2007 г.).

§ 12. Срокът за заявките по чл. 5, ал. 1 и срокът за предоставяне на информацията по чл. 5, ал. 2 за учебниците за VII клас за учебната 2008-2009 г. е 10 август 2008 г.

Преходни и заключителни разпоредби към ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 250 на МС от 22.10.2010 г. за изменение и допълнение на Постановление № 104 на Министерския съвет от 2003 г. за приемане на Наредба за учебниците и учебните помагала

(ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 29.10.2010 г.)

§ 5. (1) Министърът на финансите да предостави от централния бюджет за 2010 г. допълнителни средства в размер до 1900 хил. лв. по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити, финансиращи съответните детски градини и училища, за осигуряване на учебните помагала за предучилищната подготовка на децата, навършили 5-годишна възраст през 2010 г.

(2) Министърът на финансите по предложение на министъра на образованието, младежта и науката да извърши налагащите се промени по бюджетите на първостепенните разпоредители за 2010 г.

(3) Министърът на образованието, младежта и науката прави предложението по ал. 2 въз основа на данните от информационната система на Министерството на образованието, младежта и науката „АдминМ“ за броя на 5-годишните деца за учебната 2010 - 2011 г.

(4) Първостепенните разпоредители с бюджетни кредити разпределят допълнителните средства по ал. 1 между детските градини и училища въз основа на данните от информационната система на Министерството на образованието, младежта и науката „АдминМ“.

(5) Разликата между средствата, разпределени по ал. 4, и разходваните средства за съответната детска градина или училище може да се използва само за допълнително закупуване на учебни помагала и/или пособия за нуждите на същата детска градина или училище.

§ 6. Срокът за заявките по чл. 5, ал. 1 и срокът за предоставяне на информацията по чл. 5, ал. 2 от Постановление № 104 на Министерския съвет от 2003 г. за приемане на Наредба за учебниците и учебните помагала за учебните помагала по § 5, ал. 1 е не по-късно от два месеца от влизането в сила на постановлението.

Преходна разпоредба към ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 50 на МС от 05.03.2013 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет

(ДВ, бр. 24 от 12.03.2013 г.)

§ 3. Комплектите учебни помагала по специалните учебни предмети, комплектите учебници и учебни помагала по специалните учебни предмети и комплектите учебници по специалните учебни предмети за децата от подготвителната група и за учениците от I до XII клас със сензорни увреждания - с увреден слух или с нарушено зрение, се осигуряват от началото на учебната 2014 - 2015 г., като срокът за заявките по чл. 5, ал. 1 от Постановление № 104 на Министерския съвет от 2003 г. за приемане на Наредба за учебниците и учебните помагала е 15 август 2014 г.